

Kar yağışı neyin habercisi?

EYLÜL ayında Kars, Erzurum, Gümüşhane, Sivas, Trabzon ve Rize'nin yüksek kesimlerinde etkili olan kar yağışı herkesi hayrete düşürdü. Yine son günlerde insanların can ve mal kaybına uğramalarına sebep olan sel, heyelan, kar gibi meteorolojik afetler fazla alışık olmadığımız

durumlardır. Sıklıkla görülmedikleri için unutulurlar. Bu yüzden afetler olunca acaba neler oluyor diye düşünüyoruz ve konuşmalarımıza "daha önce görmediğim, duymadığım" diye başlarız. Geçen gün kulak misafiri oluyorum birisine "**Kıyamet alameti bunlar**" diyor. Gerçekten kıyamet alameti mi? Bu soruya yazımın sonunda değineceğim. Bu afetlerden ders alacak mıyız yoksa iki gün sonra unutup eski alışkanlıklarımıza devam mı edeceğiz?

NE KADAR "DOĞAL"?

Doğal afetler insanların can ve mallarına zarar veren olaylardır. Adı üstünde kendiliğinden oluşan doğal olaylar maalesef günümüzde biz insanların tetiklemesiyle de oluşmaktadır. Düşüncesiz veya acımasızca do-

Dr. Hüseyin TOROS
İstanbul Teknik
Üniversitesi Uçak ve
Uzay Bilimleri Fakültesi
Meteoroloji
Mühendisliği Bölümü

ğaya hükmetme ve kazanç hırsı, katlanarak ceza olarak bize geri ödetilmektedir. Bu ceza her zaman mal kaybı şeklinde olmayıp hiç de azımsanmayacak can kayıpları şeklinde dahi olmaktadır.

Bu günlerde sıklıkla görülen meteorolojik olaylardan birinci derecede bizler sorumluyuz (IPCC, 2007). Yapılan çalışmalar atmosferik afetlerin artacağı ve bilhassa ülkemizi olumsuz etkileyeceği yönündedir. Küresel iklim değişimi veya doğal meteorolojik olaylar bizlere meydan okuyor. Çünkü bizler gününbirlik düşünüyor ve planlar yapıyoruz. İster kurumlar, isterse bireysel hareketler gününbirlik hesaplarla yapıldığı sürece de doğal olaylar bizlere meydan okumaya devam edecektir. Doğal olayların çoğunluğu biz insanlar için kaçınılmaz bir son mudur? Bu soruya atalarımızın "Akılsız başın cezasını ayaklar çeker" sözü ile cevap vermek gerekir. Uzaydan çekilen resimlerde bir çölü andıran ülkemizi ne büyük felaketler bekliyor hep beraber göreceğiz. Acil olarak ülkemizin her yerini o yöreye uygun bitki türleri ile donatmalıyız.

BİZİ NELER BEKLİYOR?

Yaptığım çalışmalar sonucu bu yılın biraz daha yağışlı geçeceğini tahmin etmekteyim. Kuraklıklar, aşırı yağışlar veya diğer anormal meteorolojik hadiseler beklenen durumlardır. Çünkü zaman zaman bu tür anormalliklerin olması atmosfer bilimlerinde yer alan bir konudur.

Atmosferik olaylar günlük, mevsimlik, yıllık, onlarca yıllık veya binlerce yıllık süreleri içeren salınımlar göstermektedir. Bu salınımlar bizler için afet olabiliyor veya afete dönüşebiliyor.

İnsanoğlu doğayı bozarak bu olayların tetikleyicisi konumunda olabiliyor.

KIYAMET NE ZAMAN?

Kıyametin ne zaman kopacağı gizlenmiş fakat bir gerçek var ki bizler çevreye duyarsız kalmakla, plansız yapılaşmalarla, evimizde, okulumuzda, işyerimizde, enerji kaynaklarımızı verimsiz kullanarak, boşa akıttığımız sularla, artan yiyecekler veya eskimeden atılan kıyafetlerle birilerinin kıyametinin gelmesine sebep oluyoruz. Unutmayalım bir gün bu felaketler bizim de kıyametimiz olabilir. Tabiatın kurallarını iyi öğrenip tedbirimizi alalım. Zamanında kullanmadığımız aklımız felaket anında işimize yarayamayabilir.